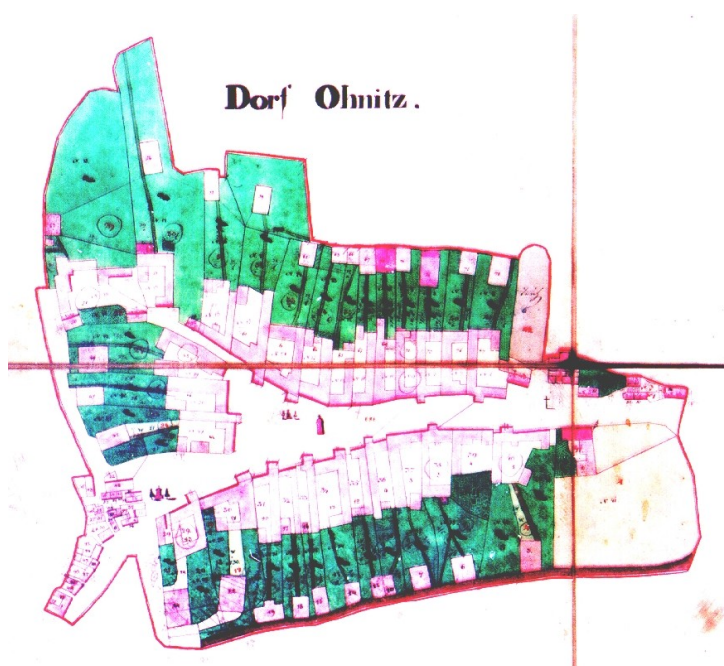

Vojnice

Vojnice mají z našich tří vesnic nejkomplicovanější vývoj díky svému rozdělení mezi tři vrchnosti.

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1275, kdy se připomíná Vavřík z Vojnic (*Wawrichone de Woyniz*). O Vavříkovi z Vojnic se o rok později z další listiny dovídáme, že se jmenoval Jan Vavřík a byl púhončím olomouckého hradu Púhonem se dříve nazývalo obelání žalované strany na soud. Púhončí pak byli lidé, kteří toto obelání nosili.

Zdá se, že Vojnice byly původně světským zbožím, které se ale postupně dostávalo během 14. století do rukou dvou církevních ústavů, olomoucké kapituly a kláštera Hradiska. Jen malý díl zůstal světským panstvím. Z toho nám plyne, že základním znakem Vojnic po celé období do roku 1848 byla jejich roztržštěnost na tři části.

Kapitulní část Vojnic

Větší polovina Vojnic náležela po pět století až do roku 1848 pod panství olomoucké kapituly. Kapitulní část vsi však netvořila jednotný celek, ale byla organizačně rozdělena na čtyři samostatné jednotky- kanovnickou obedienci, vikářskou obedienci, kanovnickou prebendu a majetek fary u sv. Mořice.

Kanovnická obedience

Kapitula nezískala zboží ve Vojnicích najednou, nýbrž postupně po menších částech. Narůstání kapitulního majetku ve Vojnicích jsme schopni zachytit v písemných pramenech pouze částečně. Chybí nám přímé doklady především o nejstarší kapitulní držbě ve vsi, kterou tvořil kanovnický obedienci statek. G. Wolny a po něm Vlastivěda moravská uvádějí, že kapitula držela již ve 13. století nějakou část Vojnic, L. Hosák dokonce přímo rok 1291.

První zřetelná stopa o kapitulním majetku ve Vojnicích je spjata s olomouckým kanovníkem Techonciem, po kterém se zachovaly tři testamenty z let 1308, 1312 a 1313. Nekrologium olomouckého kostela založené v roce 1263 o něm zaznamenává, že ve vsi Vojnicích zjednal k záduší za sebe plat dvou hřiven. Stalo se tak nejpozději roku 1313. Bezpečně víme z popisu Fabiánovy

prebendy, že kolem roku 1320 trvala vojnická kanovnícká obediencce již v tom rozsahu, jaký měla v pozdějších stoletích.

Kustos olomouckého kostela Fabian, patrně z rodu horeckých šlechticů (Horka nad Moravou), v první čtvrtině 14. století užíval vojnickou kanovníckou obedienci. Hospodářskou základnu jím užívaného majetku tvořily kromě části Vojnic ještě část Příkaz a ves Paseka u Šternberka.

Neméně závažný je i další údaj záznamu z doby kolem roku 1320. Tehdy poprvé poznáváme alespoň nejzákladnější zatížení vojnického úročního lánů a gruntovní plat na něm váznoucí. Kolem roku 1320 tvořily gruntovní plat ve Vojnicích dvě hlavní složky, peněžní částka a naturální dávka. Robotní povinnosti Vojnických uvedeny nejsou, ačkoliv u jiných vesnic v tomtéž prameni zaznamenány jsou. Je také možné, že tehdy žádné ve Vojnicích nebyly. Peněžní renta byla stanovena na 62 grošů splatných pouze v jednom ročním termínu o sv. Michalu (29. září), naturální dávka nebyla nijak bezvýznamná, protože činila z lánů jeden met čisté pšenice v zrně. Není zmínky o kuřatech, ačkoliv v pozdějších urbaniálních výkazech se vyskytují.

Vikářská obediencce

V roce 1343 získala kapitula (děkan Mikuláš, probošt Bartoloměj, arcijáhen Vítek) další část vsi od bratrů Křišťana, Matěje, Jana a Pavla z Vojnic za 80 hřiven grošů. Bratři prodali uvedený majetek jako dědictví po otci. Majetek po smrti otce přešel na syna Pavla a ostatní bratři měli asi jen ideální podíly. Tato část se skládala ze čtyř lánů, dvou chalup a láně a stala se součástí kanovnícké prebendy a základem vikářské obediencce.

Původcem dotace vikářství z Vojnic byl vikář olomouckého kostela Petr (Petřík), zvaný Sulíkuv, jehož závěť z roku 1349 dostatečně osvětluje pozadí celé akce. Petr odkázal olomouckému kostelu jeden úroční lán ve Vojnicích, který zakoupil za vlastní peníze při transakci z roku 1343. Lán je bližší určen dovětkem, že tuto lánovou usedlost kdysi držel rychtář Oldřich (jedná se o pozdější popisné číslo 17). Zároveň dal vikářství ve Vojnicích i druhý lán (číslo 19), o němž je poznamenáno, že ho vikář obhospodařuje. Šlo asi o statek zděděný po rodičích, ačkoliv o tom v závěti není zmínka. Petr Sulíkuv ustanovil, aby po jeho smrti byl prodán purkrechtním (zákupním) právem jak nejdraž bude možné a peníze, dobytek a ostatní věci, aby byly rozděleny.

Výnos vikářství z Vojnic byl určen v závěti Petra Sulíkova k záduší za Petra a jeho rodiče z přikoupeného lánů, z vlastního lánů pak za zemřelého kanovníka Sulíka z Konice, jehož vikářem asi Petr dříve byl.

Závěť jiného olomouckého vikáře Konráda z roku 1353 nás informuje, že Konrád ze svého majetku ve Vojnicích a Seničce mimo jiné založil různá aniversaria (výroční mše za zemřelé).

V roce 1356 prodal Adam z Vojnic olomoucké kapitule ze svého dvora ve Vojnicích tři hřivny stříbrných grošů, 8 kuřat a kopy vajec ročního platu za třicet hřiven. Kapitula získala dědičné právo na tyto roční dávky na věčné časy.

Z darovací listiny se dozvídáme, že Adam z Vojnic byl synem olomouckého měšťana, nožíře.

Kanovnická prebenda

Kanovnická prebenda ve Vojnicích nebyla samostatnou prebendou, nýbrž byla součástí prebendy drozdovické (Drozdovice na Prostějovsku) a pak senické. Drozdovická prebenda se skládala z větší části samotných Drozdovic, dvou lánů ve Vojnicích a menší části Seničky. Ještě v urbáři z roku 1508 trvala drozdovická prebenda v uvedeném složení. Vojnická část je tehdy udávána na 2 1/2 lánu a povinnosti jsou stanoveny na 62 grošů z lánu splatných o sv. Michalu, korec přední pšenice o sv. Martinu z každého lánu a dohromady ročně 20 kuřat (po 10 o sv. Michalu a o letnicích). Dále sem náležela jedna chalupa platící ročně jen 4 groše o sv. Michalu. Novou dávkou vyměřenou po roce 1508 bylo 10 grošů za udělení odúmrti (příslušné privilegium se nezachovalo).

Změna ve složení prebendy nastala někdy kolem roku 1515, kdy zaměnila kapitula některé své zboží za části Senice. Vojnická část pak připadla k prebendě senické, u níž byla vedena až do roku 1848. V urbáři z roku 1596 je určena její vojnická část na 2 1/2 lány, které drželi čtyři poddaní.

Majetek fary u sv. Mořice

Poslední kapitulní část byla získána v roce 1442, kdy byl veden spor o poplužní dvůr ve Vojnicích mezi Janem ze Zlína (vikářem olomouckého kostela a oltářníkem oltáře sv. Jana Evangelisty v kostele sv. Mořice v Olomouci) a Vavřincem Hájem z Vojnic. Sporný poplužní dvůr měl sedm čtvrtí orné role. Ustanovení soudci arcijáhen Martin z Dobřan a olomoucký purkrabí Jan ze Zdětína rozhodli ve prospěch Jana ze Zlína. Z listiny se dále dovídáme, že Vavřinec Háj z Vojnic vedl tento spor s předchůdcem Jana ze Zlína, Konrádem z Těšína.

Pozemky získané v roce 1442 olomouckou kapitulou byly určeny pro faru u sv. Mořice. Ve 2. polovině 16. století odváděli z těchto pozemků dva sedláci z Vojnic faře u sv. Mořice 28 velkých měřic pšenice. Je třeba doplnit, že tyto dvě usedlosti vznikly rozparcelováním poplužního dvora.

Z roku 1527 se dochovalo vyznání Jana z Jemnice, děkana a kanovníka olomoucké kapituly o tom, že Valentin Masař z Vojnic, řezník a robotný usedlý, prodal ke kostelu 16 grošů bílých ročního platu na svém lánu ležícím mezi pozemky Jana Vacy a vdovy Vachovy za 8 zlatých hotových peněz. Těchto 8 uherských zlatých počítaných po 30 stříbrných groších dostal ze záduší chrámu sv. Mořice, kterému pak ročně dával zmíněných 16 grošů.

Další zápis z předbělohorského období týkající se fary u sv. Mořice pochází z roku 1545, kdy Michal Závíše Bítovský ze Slavíkovice upsal na svém vlastním zboží ve Vojnicích faráři Janovi u sv. Mořice dva zlaté a čtyři groše ročního platu za třicet dva zlaté.

Okolo roku 1598 dávali dva sedláci z Vojnic k oltáři sv. Jana Evangelisty v mořickém kostele na sv. Václava tři zlaté a 18 1/2 groše.

Poslední zápis z doby kolem roku 1618 říká, že lidé z Vojnic odváděli mořickému kostelu na sv. Jana Křtitele 11 kuřat, na sv. Václava 7 slepic, na sv. Martina 17 měr pšenice a nad to 7 měr ovsu.

Hradišťská část Vojnic

Z církevních ústavů byl slabším podílníkem ve Vojnicích klášter Hradisko, který získal svou část vsi od Markvarta z Morkovic roku 1349 a držel ji až do zrušení kláštera v roce 1784.

Markvart z Morkovic daroval klášteru všechno své zboží, které měl ve Vojnicích dědičně a se vším právem, aniž by nějak specifikoval jeho rozsah. Patrně se ohledně darování vyskytly nějaké problémy, protože roku 1351 je v zemských deskách druhý zápis týkající se dané záležitosti. Tentokrát se uvádí, že Markvart z Morkovic svobodně dal a odkázal ves Vojnice (Boynycze) a vše, co tam měl, důstojnému opatovi a klášteru Hradisko.

V 16. století získal klášter ve vsi ještě jeden dvůr, který byl asi v purkretním (zákupním) poměru ke klášteru. V roce 1589 totiž prodali poručníci (opat kláštera Hradiska Pavel Grunvald z Grunvaldu a rychtář města Olomouce Valentin Porš) dvůr s lánem rolí po nebožtíkovi Pavlu Skládáném Prokopovi Kynickému za 1700 hřiven (po 28 groších) se vším hospodářským nářadím a dobytkem. Šlo o dvě klisny, „šmatlavého“ koně, okovaný vůz, pluh s novou radlicí a krojidlem a jedny brány se železnými hřebíky. Prokop složil hotově 300 hřiven a zbytek měl splácet po 30 hřivnách ročně. Jednání byli přítomni i představitelé vojnické obce, fojt Vítek Pecháňův a konšel Václav a Havel.

Když Prokop zemřel, byl dvůr prodán roku 1593 za 2000 hřiven Bernartovi Kurovskému z Vrchlabí a na Náměšti a jeho manželce Maryně. Bernart zaplatil hotově 350 hřiven a zbytek měl splácet ročními splátkami po 30 hřivnách. Tehdy bylo při dvoře několik koní, krav, ovcí, hus, slepic, jeden vůz, dva pluhy a dvoje brány.

Ale již roku 1595 Bernart Kurovský spolu s manželkou Marynou prodal tento dvůr se svobodným lánem a loukou, kterou jeho předchůdce Prokop Kynický přikoupil, za 2300 hřiven (po 28 groších) hradišťskému klášteru (opatu Jiřímu Pavorynovi z Pavorynu). Klášter složil na hotovosti 600 hřiven a zbytek měl splácet ročními splátkami po 30 hřivnách. Z toho mělo 300 hřiven připadnout sirotkům po Prokopu Kynickém. Opět zde máme ve smlouvě doloženy představitelé vojnické obce, tentokrát v početnějším složení (fojt Václav Valhar a konšelé Lukáš Slížka, Štěpán Vodvářka a Matěj Mlčoch).

Světská část Vojnic

Nejmenší, světský, díl Vojnic byl od poloviny 14. století v držení některých olomouckých měšťanských rodů, od počátku 15. století potom v rukou drobné šlechty (Jamkové z Podhájí u Smržic a jiní), než se stal v 17. století součástí drahanovického panství.

V zemských deskách i pùhonných knihách je velké množství jmen šlechticů píšících se po Vojnicích (stačí letmé nahlédnutí do rejstříků těchto edic). Jejich vzájemné rodinné vazby jsou často zastřeny a velká většina z nich, i když se po Vojnicích psala, žádný majetek ve vsi neměla, proto se v našem textu zaměříme pouze na ty, kteří měli prokazatelně (nebo s velkou pravděpodobností) ve Vojnicích nějaký majetek. Patrně bez žádné nebo jen minimální majetkové vazby k Vojnicím byl Mikuláš Bystřice z Vojnic a Milonic, který zastával v letech 1447-1475 úřad nejvyššího sudího v olomoucké cùdě.

Nyní přejdeme k vývoji majetkových poměrů ve světské části Vojnic, která je dosti nepřehledná i díky tomu, že docházelo k častým prodejům a žalobám. Někdy ani přesně nevíme, kdo tuto část Vojnic držel (před polovinou 16. století).

V roce 1365 prodal Mikuláš zvaný Náklo svůj dvůr ve Vojnicích olomouckému měšťanovi Peškovi zvanému Frawentater; jeho manželce Markétě a jejich dědicům i se dvěma groši ročního platu.

Dostáváme se k nejstarší doložené vraždě v našich třech vesnicích anebo alespoň k nejstarší vraždě člověka z našich vesnic, protože nevíme, kde se vražda odehrála. V roce 1368 zabil Janek, služebník Olušův ševce Henzlína z Vojnic (Henslinum sutorem de Woynicz).

V roce 1377 zastavili Jan, syn Peška Frawentatra a Henzlín Himel jako poručník, dům v Ostružnické ulici a dvůr ve Vojnicích počestnému muži, měšťanu v Toruni, Mikuláši Kreuczpurgerovi za 43 kop grošů splatných přesně za rok. Dohoda byla dodržena, protože za rok byly opravdu peníze splaceny.

Roku 1389 odprodal vojnický statek Jan Frawentater, jak ho sám držel, nic si neponecháváje, Janu Erhardovi a jeho potomkům k dědičnému užívání.

V roce 1397 prodal kněz Matěj Janův z Jevíčka svůj svobodný dvůr ve Vojnicích Jankovi zvanému Rindfleisch z Kokor, synovi olomouckého fojta. Jan z Kokor ihned poté vzal na spolek (do spolumajetnosti) na vojnický dvůr své bratry Zbyňka a Mukaře z Kokor. Šlo o to, aby statek, kdyby zemřel Jan z Kokor bez mužských potomků, nepřípadl podle práva odúmrti markraběti, ale Janovým bratrům.

Jan z Kokor brzy poté, roku 1399, odprodal své zboží ve Vojnicích (svobodný dvůr a jednu usedlost) olomouckému měšťanovi Michalu Rarůžkovi. Michal Rarůžek byl velice bohatý člověk a proto si mohl dovolit půjčovat peníze drobným šlechticům a když ti se potom zdráhali nebo nemohli peníze vrátit, tak je žaloval u soudu.

Pro Michala Rarůžka se stal asi vojnický majetek pouze možností výhodné obchodní transakce, neboť ho roku 1406 prodal Mikšovi z Věžek a jeho manželce Kristýně.

V půhonných knihách máme k roku 1406 zápis o žalobě Jana ze Šumvaldu o 100 hřiven na Vítka z Vojnic a Viléma z Kožišic, že mu slíbili zaplatit za plumlovského pána Petra z Kravař a neučinili tak. Jestli však Vítek z Vojnic měl ve Vojnicích nějaký majetek a jaký, se nedá z pramenů vyčíst.

V témže roce žaloval Zbyněk z Kokor Budku, Václavovu matku, „ješto někdy měla dvůr v Ojnicích“, o 50 hřiven za to, že ho pohnala kvůli právům nedopělých sirotků. Pokusme si tento zápis rozluštit. Tato Budka byla nepochybně manželkou Jana z Kokor a dožadovala se práv pro své děti, teď již poloviční sirotky. Zbyňkovi z Kokor se to nelíbilo a proto naopak zažaloval ji.

I jejího syna Václava můžeme identifikovat, neboť šlo patrně o Václava, řečeného Lžička, z Uhřic, kterého naopak pohnal před soud roku 1410 bratr Mikšika z Věžek a Vojnic Aleš z Vojnic (Aleš z Ojnic, řečený Bystrice).

Ani Mikšik z Věžek se zde nezdržel dlouho, neboť roku 1412 prodal svůj dvůr o dvou poplužích s jedním lánem bez čtvrti a jednou činžovní chalupou v dědičné držení Janovi, řečenému Jamka, z Podhájí a jeho manželce Příbě. Teprve rod Podhajských z Podhájí (u Smržic na Prostějovsku) se udržel ve Vojnicích delší dobu.

Ani tento přechod nebyl bez problémů, neboť Jana z Podhájí roku 1412 žaloval Radslav z Rakové o 30 hřiven moravských grošů, že zakoupil jeho dvůr ve Vojnicích, přestože na něm měl Radslav vázán nesplacené peníze. Zdá se, že Mikšik z Vojnic Radslavovi z Rakové dlužil peníze a ručil za ně svým majetkem ve Vojnicích a když tyto majetky prodal, porušil tím ručení.

Po Janovi držel světskou část Vojnic jeho syn Vavřinec z Podhájí (měl bratra Jakuba z Podhájí), zvaný Háj, doložený zde poprvé roku 1415, kdy zajistil své manželce Kateřině věno nad svým dvorem ve Vojnicích. Potomci Vavřince z Podhájí seděli na světské části Vojnic téměř až do konce 15. století.

V lednu 1416 se sešli v domě smržického faráře Petra Mikuláš z Otaslavic, Racek z Trpenovic (vrahovický farář), Václav (purkrabí na hradě Plumlově) spolu s Jakubem a jeho bratrem Vavřincem z Podhájí. Vavřinec z Podhájí a Vojnic zde sepsal závět', v níž za spásu duše svého bratra Jakuba řečeného Háj z Podhájí věnoval ze svého půllánu, který držel dědičně ve Vojnicích, smržickému faráři Petrovi ročně 44 grošů na věčné časy (peníze měly být odváděny po 22 groších na sv. Jiří a na sv. Václava).

Ze světské části Vojnic se roku 1416 odváděl celoroční úrok půl hřivny grošů bez jednoho groše a půl metka pšenice z jednoho půllánu. Půdní základna celého statečku je však uvedena nejpřesněji až roku 1503, kdy měl 3 lány bez půl čtvrti. Jeho rozloha zůstala beze změny až do konce feudalismu. Změny nastaly jen ve vnitřním uspořádání. Již v 16. století byl stateček rozdělen v purkrechtní držení třem poddaným. Jejich podíly ale nebyly v 16. a 17. století stejné. Jeden měl 4 1/2 čtvrti lánu, druhý 4 čtvrti a třetí 3 čtvrti lánu. Podle toho odváděli

osopovou pšenici, první 18 měřic, druhý 16 měřic a třetí 12 měřic, celkem tedy 46 měřic.

Z rodiny Vavřince Háje snad nepocházel (tak Vlastivěda moravská) Ondřej Znata z Ojnic, který v první polovině 15. století měl nějaký dvůr ve Vojnicích. V roce 1464 Filip a Jan z Podhájí vložili svému bratru Pavlovi svůj dvůr ve Vojnicích se vším příslušenstvím i s říčkou Blatou, která teče středem vojnických pastvin, s půl třetím lánem, třemi nivami a jedním podsedkem.

V roce 1480 Jan Hájek z Podhájí a Onic prodal polovinu svého statku ve Vojnicích s lánem rolí a s loukou purkrechtním právem Prokopovi a jeho manželce Kateřině v dědičné držení za 180 hřiven grošů („...hodnému muži Prokopovi a Katrši, manželce jeho vlastní...“). Mimo to měl Prokop platit každoročně Hájkovi a jeho dědicům hřivnu bez dvou grošů, jeden met žita a 8 kur. Zároveň měl být povinen konat podle potřeby vojenskou službu a platit královskou berni, ale byl zproštěn robot. Mimo to dostal právo vařit pivo.

V roce 1484 se soudili Hájek z Podhájí (syn Pavla z Podhájí) a Kateřina z Podhájí (dcera Filipa z Podhájí). Hájek chtěl získat právo na 30 hřiven, které dle něho měl na vsi Vojnicích, ale určení soudci rozhodli, že dostane jen 6 hřiven a to tak, že 5 hřiven ze vsi Topolan a šestou od fojta Sobotky. Všechno ostatní bude vydáno Kateřině a Hájkovi se nařizuje, aby jí nečinil žádné potíže, ani při znovu neotvíral.

Nový spor začal v roce 1492, kdy olomoucká měšťka Ofka z Podhájí žalovala Ctibora z Cimburka o 100 zlatých uherských, že drží její dědictví ve Vojnicích, které získala spolu se svými bratry po svém zemřelém otci Hájkovi. Ctibor ji tento majetek nechtěl postoupit.

O rok později žalovala Ofka Jana Kolesu z Rakové o 38 hřiven grošů, protože strýc Jana Kolesy Radslav Kolesa vzal tyto peníze jejímu bratranci Janovi Hájkovi z Vojnic. Jan Hájek z Vojnic ale tyto peníze odkázal Ofce a jelikož Jan Kolesa držel majetek svého strýce Radslava, žaluje jeho. Jan Kolesa ale odmítl dané peníze vydat.

Jan Kolesa z Rakové, který z nějakého nám neznámého důvodu disponoval platy z Vojnic, byl znovu téhož roku (1493) žalován tentokrát Vratislavem z Pernštejna o 12 hřiven grošů za to, že bere 24 grošů ročního platu z Vojnic, který ale přísluší k Pernštejnově smržické faře. Asi nebylo zcela jasné, komu by měly požitky z této části Vojnic náležet, protože Vratislav z Pernštejna uvádí: „kterýžto plat spravedlivěji přísluší k faře mej, nežli k němu“.

Vratislav jistě vycházel ze závěti Vavřince Háje z Podhájí z roku 1416, který odkázal smržickému faráři roční plat z Vojnic, jak jsme o tom již pojednali. Na základě jakých písemností odvozoval svůj postoj Jan Kolesa z Rakové, není jasné. Jasné ovšem je, že se s Vratislavem z Pernštejna domluvil, neboť u žaloby je uvedeno slovo poklid, což znamená dohodu obou znesvářených stran. Obsah této dohody není znám, ale lze si ji představit, protože zatímco na nároky Ofky z Podhájí se mohl Jan Kolesa z Rakové dívat relativně v klidu, žaloba

významného šlechtice své doby, Vratislava z Pernštejna, měla zcela jinou váhu a proto tedy asi dále pluly platy z Vojnic ke smržické faře.

V roce 1494 purkmistr a rada města Olomouce pohnala před zemský soud Kateřinu z Podhájí, že drží ve Vojnicích dvůr, z něhož se má každoročně dávat k olomouckému špitálu met pšenice a met rži. Tento poplatek nebyl už 40 let placen. Zemský soud rozhodl spor tím způsobem, aby se dávka do špitálu odváděla.

Kateřina nevedla spor jen s cizími osobami, ale roku 1503 i s vlastní příbuznou, neboť jmenovaného roku se olomoucká měšťka Ofka z Podhájí domáhala u zemského soudu Kateřinina podílu ve Vojnicích (3 lány bez půl čtvrti).

Nám neznámým způsobem přišel k vojnickému majetku Hynek z Kunčic, který ho roku 1505 prodal (ve vsi Ojnicích, dvuor s purkrechtem) nejvyššímu písaři Markrabství moravského Mikuláši z Olomouce a jeho manželce Kateřině.

Výše uvedený Ondřej Znata z Vojnic měl dceru Markétu, která byla v nepřátelském poměru s městem Olomouc. Olomoučtí měšťané se dokonce dočasně zmocnili Markétiny vesnice, Skrbeně. Není ovšem doloženo, že by Markéta měla ve Vojnicích nějaký majetek, protože v závěti z roku 1531 ho přesně vypisuje „ves Skrbeň s lidmi, s dvorem, mlýn Hynkův s rybáři“, ale o vojnických třech poddaných není nikde žádná zmínka.

Majetek vojnických nižších šlechticů se dostal někdy před polovinou 16. století do rukou Bítovských ze Slavíkovíc, neboť roku 1545 byl pánem nad touto částí Vojnic Michal Záviše Bítovský ze Slavíkovíc. V roce 1593 sestry Anna, Johanka, Anežka, Manda a Barbora Bítovské ze Slavíkovíc prodaly „své vlastní zboží ve vsi Onicích, totižto tři člověky, zejména tyto: Pavla Šilhavého, Jana Vaju, Jana Ujčíka“ „s platem obilním, s kury i se všemi užitky a požitky i poplatky i se vším plným právem a panstvím“ toto vše Václavovi Pivcovi z Hradčan a Klimštejna. Zajímavá je poznámka v textu o tom, že si sedláci vykoupeni odúmrtí. Tito tři sedláci se dostali později definitivně pod drahanovické panství.

Celkové poměry

Stejně jako okolní kapitulní vesnice byly i Vojnice popleněny straníky markraběte Prokopa během markraběcích válek na Moravě, neboť jsou uvedeny v roce 1399 v exkomunikační bule na 27. místě.

Z berních rejstříků olomouckého kraje z roku 1516 zjišťujeme jména představitelů obou větších částí Vojnic a velikost jejich daňového zatížení. V kapitulní části Vojnic tehdy bylo 14 osedlých (majitelů domů), v čele této části vsi stál fojt Kubeš a konšel Valenta. Kapitulní díl Vojnic platil daného roku berni 14 zlatých a 17 grošů. V hradištské části Vojnic bylo 12 osedlých, které zastupovali konšelé Valenta, Jira Straků a Šimek (platili berni 8 zlatých a 7 1/2 groše).

Berní rejstříky nám zároveň ukazují, že obec měla patrně jen jednoho představitele a ne pro každou část vlastní zástupce zvlášť. Alespoň zastoupení konšela Valenty u obou částí a naopak nepřítomnost fojta hradištského dílu vsi by na to zřetelně ukazovala.

V roce 1574 náleželo kapitule ve Vojnicích celkem 12 usedlostí (stejný stav byl i kolem roku 1700). Šlo o popisná čísla 8, 14, 15, 17, 19, 21, 30, 31, 32, 35, 36 a 40. Do majetku kláštera Hradiska patřilo 15 usedlostí (čísla 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 20, 33, 34, 39 a 41). Světské části (později panství Drahanovice) příslušela čísla 29, 37 a 38 (toto uspořádání držby podle dominií uvnitř vsi sahá jistě až do poloviny 14. století).

Z kapitulní části náležela dvě domovní čísla k faře u sv. Mořice v Olomouci (čísla 30 a 31), čtyři domovní čísla ke kanovnické prebendě (čísla 14, 15, 32 a 40), ke kanovnické obedienci rovněž čtyři domovní čísla (8, 21, 35 a 36) a k vikářské obedienci náležela dvě domovní čísla (17 a 19).

Pokud bychom se na pozemky tří vrchností podívali podle lánů, tak 9 lánů příslušelo olomoucké kapitule, 7 1/2 lánů klášteru Hradisko a 1 1/2 lánů bylo na světské části vsi.